

סינרמה

הג'מז החסר

שבעת פלאי תכז (סינרמה, תל אביב; ארצות הברית). את כל הנופים שראינו עד עכשיו בשני ממדים, את גורדי השחקים של ניו יורק, את יערות אמריקה הדרומית, את חופי בראזיל, את יפן, את שלושה ממדים, זאת אומרת, לא כדיוק שלושה ממדים, אלא מסך גדול, קעור, הנותן מין אשליה כזאת.

תפרים כגוף הפרט. לפי סרט הסינרמה הראשון המוצג בארץ נראה שהצופה הרויח אמנם מימד נוסף, אבל הפסיד במקום זה כל מיני דברים שהיו לו בתוך שני המימדים. זוויות, תמונות מיוחדות, תנועות מצלמה, טבעיות של משתתפים ומסך נקי, ללא כל מיני פסייכובר הנגרם אים כמו שני תפרים בגוף הפרט, המקלקלים את האילוניה של הקולנוע.

בתור הסרט השני שהורסט בשיטת הסינרמה ומוקרן על ידי שלוש מצלמות, הוא בכל אופן, מעניין. הסרטים הבאים, כך מבטיחים לנו, יהיו עוד יותר טובים, וכבר גדולי הבמאים בעולם עובדים כדי למלא את ההבטחה.

בכל אופן עכשיו, כשיש לנו את אולם הסינרמה השני בגודלו בעולם, שיקרין בי פנינו את כל עשרת סרטי הסינרמה שניעשו כבר, אולי אפשר לקוות שיבנו לנו גם אולם קטן, בשביל מאות יצירות הופת הקולנועיות הקיימות.

סרטים

האיש שידע למות

המכניע (תמר, תל אביב; ארצות הברית). מזל שיש בארץ קולנוע אחד המיועד לפרושים. רק הוא הציג כאן סרטי-משטרה קלאסיים של פריץ לאנג, את סרט הפעולה המבריק של קלוד שברול, והשכוע הוא הביא לנו שוב את האמפרי בוגארט הבלתי נשכח.

האמפרי (פיא דגושה) מופיע, כרגיל, בסרט בעל השתלשלות מאורעית שוספת ומהירה, ללא שום פרטים מיותרים, עם עלילה מותחת. אבל העיקר, כמובן, הוא בוגארט עצמו, עם המבט החם הבלעדי, עם קולו השליו ועם השקט הנפלא שלו. להאמפרי בוגארט, שמת בשנת 1957, יש עד היום קהל מעריצים, ואולמות קבועים ברחבי העולם, המעלים שוב ושוב את סרטי טיו הישנים.

הקהל לא כועס. מסביר זאת קנט סינון, המבקר האנגלי מהולל, שפירסם מעין סיכום על דמותו: "בוגארט מת כל חייו. הוא ידע לעשות את זה יותר טוב מכל דבר אחר. מתוך שלושים וארבע הסרטים הראשונים שלי, הוא היה נוהג לאמר, 'גור ריחי בשניים-עשר, הועלתי על כסא-השמלי ונתליתי, בשמונה אנשים באו לראות את בוגארט נהרג, כי הוא עשה זאת בקור רוח מזהיר. באותה צורה הוא גם חי."

הבמאי ראול וולש הוסיף והסביר: "אני אפשר להרוג את גריל קופר, או את גרגורי פק, אבל אפשר להרוג את בוגארט. הקהל לא כועס על זה."

כל אותם אנשים שכיוו עלינו כשהוא מת באמת, הולכים כיום שוב ושוב לראות אותו מת על המסך. זה נותן להם את ההרגשה ש"בוגי" עדיין חי.

בישיון ובערבה

מפגש הדמים (מקסים, תל אביב; ארצות הברית). כל מי שאוהב קולנוע, לא כדאי לו להתר על אף שבוע אחד מפסטיבל המערבונים של קולנוע מקסים. גם אם בישבוע אחד נתקלים במקרה במערבון פחות טוב, כי הקולנוע מחליף את המערבונים מדי שבוע, ויש סכוי גדול שיקבלו פצויות נאות בשבוע שלאחר מכן.

הקהל חורק בכסאות. מפגש הדמים הוא סרט שיכול ללמד משהו על קהל צופי הקולנוע של ישראל, ולהוכיח, אולי, שהקהל הזה יודע לבחור בין הטוב לרע, אם רק נותנים לו אפשרות בחירה.

כשרוברט טיילור, עם עיני התכלת הנהדרות, שופך את הרומנטיקה שלו על אחת גארדנר, הקהל חורק בכסאות מחוסר סבי

לנות, כי זה עולה לו על העצבים. אבל כשיאנטוני קווין מופיע על המסך, בלי עיניים יפות ובלו אחת גארדנר, הקהל אוהב אותו וצוהל משמחה.

אנטוני קווין הוא כאן שודד מקסיקאי. הוא שומר את הערכה הגדולה לעצמו, ונלחם בכל מי שמעז להתיישב עליו. רוברט טיילור הוא ימינו וידו הטוב. הוא אדיש, פאסיבי, מקבל את החיים ואת הערכה כמות שהם, ואוהב גארדנר ובעלה רואים את הערכה השוממה הזאת, בדמויותם. כגן-עדן פורה, והם נלחמים בשודדים על-מנת להפוך אותה לכזאת.

מדבר הרבה יותר מדי. עלילת הסרט מלאה תפניות שרירותיות בלתי הגיוניות. רוברט טיילור, הפרש המצויין, נופל פתאום מהסוס שלו כדי שהחלוק יוכל לנפסו ולהעבירו למחנה השני. למחנה ה טובים.

החלוק טובע פתאום בנחל, שמימו מגיעים לו עד הברכיים, כדי שרוברט טיילור יוכל להציל אותו ולהוכיח לו בכך את המימונות.

אוהב גארדנר, האשה המסורה והנאמנה, מתנפלת יום אחד על רוברט טיילור בנשיקה סוערת, כדי שהוא יוכל לעזוב את ביתה, ולקדם בכך את העלילה הסוערת אל סופה.

רוברט טיילור נכנס כל הזמן לתוך הסרט, ויוצא ממנו יציאות דרמטיות מעוררות רושם. בין כניסה ליציאה הוא אומר משהו, עם השפתיים היפות שלו, על החיים שלו שהם חסרי ערך, בעצם. הוא מדבר הרבה יותר מדי ומשחק בהחלט פחות מדי.

אנטוני קווין, לעומתו, לא צריך לדבר. את כל מה שהוא רוצה להגיד הוא מבטא בי משחק שלו. כשהוא נותן פקודות לידו הוא אוהב עליו, כשהוא משוחח איתו, כשהוא משתעשע איתו, כשהוא מאבד אותו, ובסוף כשהוא מחכה לו בציפייה בתקווה, כשהוא מבקש אותו לחזור אליו, הוא מעורר בקהל גלים של חום והתרגשות של הזדהות למרות שהסרטי שהושגם בפיו לא נכתב על ידי גאון, אלא להיפך.

שוד משפחתי

פורצי הבנק (צרפת). מי לא מכיר כבר, בעל פה, את כל הפרצופים המצחיקים של לואי דה פונס, ומי לא מוכן ללכת ולראות אותם עוד פעם ועוד פעם.

בפורצי הבנק הוא עושה את הפרצופים שלו בתור אבא לשלושה ילדים, ובעל ל"אשה, ולחנות כלי נשק, המבצע, יחד עם כל המשפחה המסועפת שלו שור-בנק. ה צירוף של משפחה ושוד הוא, כמובן, מצחיק ומבטיח שורה של הפתעות ומצבים מצחיקים.

ההפתעות הצפויות. הבמאי לא בו בן אף הפתעה ואף מצב. יותר מזה: כל הפתעה וכל אפשרות הוא ניצל שלוש, ארבע, חמש פעמים.

לואי דה פונס לא עזר לו, הרבה, לצאת משגרת ההפתעות הצפויות. כי הוא עצמו נראה קצת עייף מההעויות של עצמו. הוא זקוק, כפי הנראה, באופן דחוף, לתסריט מרענן, יותר, ראוי לו יותר.

חדריך

המרגל שחזר מן הכפור (אלנבי, תל אביב) סיפורו של מרגל אנושי הנשחק בין הכוחות הגדולים המשחקים ביניהם משחקים פוליטיים כסובכיים. משחק נוגע ללב של ריצ'ארד ברטון, קליר בלום, אוסקאר וורנר ונואל קוארד.

מדך עכבריז (מוגרבי, תל אביב) דמויות בתוך מחנה שבויים נידח ביפן. משחק משכנע וסיפור כובש.

הקרנן העשירי (צ'ון, ירושלים) משחקי הרצח, האהבה, הפרסומת, בעולם העתידי.

הילד מעבר לרזוב (ארמון דויד; תל אביב). סיפור ריאליסטי על ילד קטן הסובל מעוני ומתנאים קשים ומאבא שיכור. משחק מצויין של אריה אליאס.

משפט תקיפה (דומינו, חיפה). ראשומון היפאני בהעתק אמריקני מדוייק. ללא ההשראה שבסרט המקורי.

ישראל אמנם אין גורדיסטים, אבל יש די הרבה אנשים ערומים. וכיוון שהאנשים הערומים לא יכולים להתרחץ ב'חוף אחד יחד עם הבלתי-ערומים, יש להם חוף משלהם, שאליו הם הולכים כדי לגלות את כל מה שהציביליזציה מסתירה להם.

בטח אין ממה להתבייש

חוף הערומ נמצא בכת-גלים. כל ה מתרחצים בו, צעירים וזקנים, הם ערומים, או חציר-ערומים. רק כמה גדודי חיילים, המציעים אליו מהחומה של המחנה שלהם, לבושים לגמרי. את החוף הזה חנכו לפני כמה שנים

הסרמפיסמיות

אחת מהן היא תלמידת וחשנייה היא מלצרית, שלהן הוא הסרמפיס. הן מבלות את זמנן בנטיעה מח

עירומה

לאה, התלמידה, לא אוהבת להתרחץ בים בגדיים. בכלל, היא לא אוהבת בגדים, ואפילו לא בגדיים. אבל היא רוצה להיות שחקנית, ויודעת שבשביל זה פשוט מוכרחים להתפשט.

כמה יפהפיות של המאה שעברה. לפניהן לא היה שם איש, חוץ מהחיילים. הן הביאו איתן את הבעלים שלהן, ואת כל הידידות שלהן, גם הן המאה שעברה. אהר'כך, כשהודמנו למקום כמה בחורות צעירות וראו את הסבתות בכל מערומיהן, הן הבינו שלהן בטח אין ממה להתבייש. בפרט שחוק כממה גדודי חיילים אף אחד לא יראה אותן. לכן הן מיד התפשטו, וישבו להשתחף ליד הסבתות.

כיום יכולים החיילים לראות שם, בשעות הבוקר המוקדמות, מראה לגמרי ססגוני: בחול שוכבת אשה בתחמונים, ועל ידה שוכב בים בעלה והאולקוס שלו. על ידם יושב דייג ומסתכל בתארה על החכה שלו.

בין הגלים שוכבת הסטודנטית לשפוח. קוראים לה סילביה. היא באה לארץ ללמוד עברית, והיא מתכוונת לעבוד קצת ב'קיבוץ, ללמוד באולפן, ואחר כך לחזור לדרום אמריקה. כשהיא מורידה את משק פיהשמש שעל עיניה, ואת הכובע שעל ראשה, אפשר לראות שיש לה גוף ערום באופן מיוחד, אבל היא לא מתגאה בו. לכולם יש. אם כי לא כל-כך ערום כמו שלה.

עירום, קהל ודגים

מאחורי ה ערומים, דייג בחול בלבד מנמנת לה בצד. בחוף-העירום איש אינו